

HZ AİŞE, HZ PEYGAMBER'LE KAÇ YAŞINDA EVLENDİ?

İÇİNDEKİLER

HZ AİŞE, HZ PEYGAMBER'LE KAÇ YAŞINDA EVLENDİ?	1
A- SİYER VE HADİS KAYNAKLARI.....	1
1- Hz Aişe'yle Evliliğin 6-9'lu Yaşlarda Gerçekleştiğini Savunanlar	1
2- Hz Aişe'yle Evliliğin 17-19'lu Yaşlarda Gerçekleştiğini Savunanlar	2
B- MANTIKİ VE VAHYİ TEMELLER	5
3- Hz Aişe'yle Evliliğin Mantıksal Temelleri	5
4- Hz Aişe'yle Evliliğin Meşru – Vahye Dayalı Kur'anî Temelleri.....	5
TARİHTE ERKEN YAŞTAKİ EVLİLİKLERE DAİR AKADEMİK GÖRÜŞLER.....	6
TROPİK İKLİMİN ERGENLİĞE ETKİSİ	10
BATIDA ÇOCUK EVLİLİKLERİ	10
SONUÇ.....	10

HZ AİŞE, HZ PEYGAMBER'LE KAÇ YAŞINDA EVLENDİ?

Hız. Peygamberin kaç yaşında kiminle evlendiği konusu rivayetlerde (hadislerde) ve siyer kitaplarında dile getirilmiştir. Kur'an'da evlilik yaşı konusunda somut bir rakam verilmemiştir. Bu bağlamda Hz Aişe'nin kaç yaşında evlendiği konusu din bilginleri arasında tartışmalıdır (ihtilafıdır). Kimine göre 9, kimine göre 18-19'dür.

Bu konuda, Prof. Bünyamin Erul'un, "Hz. Aişe Kaç Yaşında Evlendi, Dokuz Mu, On Dokuz Mu?" adlı makalesinden, Prof. Mehmet Azimli'nin, "Siyeri Farklı Okumak" adlı kitabından ve Prof. Rıza Savaş'ın, "Hz. Aişenin Evlenme Yaşı ile İlgili Farklı Bir Yaklaşım" adlı makalesinden şu bilgilere ulaşmak mümkündür.

A- SİYER VE HADİS KAYNAKLARI

1- Hz Aişe'yle Evliliğin 6-9'lu Yaşlarda Gerçekleştiğini Savunanlar

1- Siyer ve hadis kaynaklarının önemli bir kısmına göre Hz Aişe, Hz Muhammed'le 9-10 yaşında evlenmiştir: a) Hz Aişe; altı yaşında nişanlanmış, dokuz yaşında da evlenmiştir.¹ b) Hz. Aişe yedi yaşında nişanlanmış, dokuz yaşında da evlenmiştir.² c) Hz. Aişe altı-yedi yaşında nişanlanmış, dokuz yaşında da evlenmiştir.³ d) Hz. Aişe yedi yaşında nişanlanmış, dokuz veya on yaşında da evlenmiştir.⁴ e) Hz. Aişe evlendiğinde henüz oyun oynayan bir çocuktur. ⁵ f) O

¹ Abdurrazzak, el-Musannef, VI. 162, no: 10349, 10350; İbn Sa'd, et-Tabakât, VIII. 58-62; Taberi, Tarihu'r-Rusul ve'l-Muluk, III. 162-163; Ahmed b. Hanbel. el-Musned, VI. 211; Buhari, 63. Menâkıbu'l-Ensar 44, IV. 251-2; Müslim 16. Nikah 69, 70, 72, II. 1038- 1039; Darimî, 11. Nikah 56, s. 555-6; İbn Mace, 9. Nikah 13,1. 603-4, no: 1876-1877. Ebû Davud, 12. Nikah 34, II. 593, no: 2121.

² İbn Sa'd, Tabakât, VIII. 60-61; Abdurrazzak, Musannef, VI. 162, no: 10349; İbn Ebî Şeybe, el-Musannef, VII. 12, no: 33863; Muslim 16. Nikah 71,11. 1039; Ebû Davud. 12. Nikah 34, II. 593, no: 2121.

³ İbn Sa'd, Tabakât, VIII. 60-61; İbn Ebî Şeybe, Musannef, VII. 12, no: 33863; Ebû Davud, 12. Nikah 34, II. 593, no: 2121; Ebu Davud, 35. Edeb 63, V. 228, no: 4933, V. 229, no: 4935.

⁴ İbn Hişam, es-Sîretun-Nebeviyye, II. 644.

⁵ İbn Sa'd, age, VIII. 58; Buhârî, 67. Nikah 11, VI. 120; Ahmed b. Hanbel, Musned, VI. 57.234; Ebu Davud, 35. Edeb 62, V. 226. no: 4931; Ma'mer b. Raşid, el-Câmi', (Abdurrazzak, Musannef, X. 465-6. no: 19721.)

dönemdeki geleneksel anlayışta bir kızın dokuz yaşına girmiş olması evlenmesi için yeterli görülmektedir.⁶

2- Hicaz bölgesinde kızlar genellikle on iki yaşına basmadan evlendirilmektedir.⁷

3- Bazı din bilginleri, Hz. Aişe'nin 610 yılında, Medine'ye hicretten (622) 11 veya 12 yıl önce doğduğunu ileri sürmüşlerdir. Bunun anlamı, evlendiği sırada Hz. Aişe 9 yaşında değil, 14 yaşlarındadır.⁸

4- Bazı din bilginleri ise, Hz. Aişe'nin nikah yaşının 16 olduğu şeklindedir. Sonraki yazarların, Arapçadaki "sitte aşar" ifadesindeki "aşar = on" rakamını yanlışlıkla düşürmüş olmaları ve böylece 16 rakamını 6 rakamıyla değiştirmiş olmaları gayet mümkündür."⁹

2- Hz Aişe'yle Evliliğin 17-19'lu Yaşlarda Gerçekleştiğini Savunanlar

5- Diğer bazı din alimlerine göre Hz Aişe'nin, 605 yılında doğduğunu ve Hz. Muhammed'in peygamberliğe başladığında henüz 5 yaşında, hicrette 17 ve evlendiğinde ise 19 yaşında olabileceğini ileri sürdüler.¹⁰

a) Ömer Rıza Doğrul'a göre, yukarıda 6 ile 9 yaşları arasında zikredilen bu çok yaygın ve hatta büyük çoğunluğun (ammenin) kabulüne mazhar fikirleri ve telakkileri zaafa uğratacak birçok deliller vardır. Ona göre Hz. Aişe, Hz. Muhammed'in peygamber olarak gönderilmesinden dört sene evvel dünyaya gelmiş, peygamberliğin onuncu senesinde Hz Peygamber'le nişanlanmıştı. O zaman Hz. Aişe, 14 yaşında idi. Medine'de düğün yapıldığı sırada ise 18 yaşına varmıştı.¹¹

Ö. Rıza Doğrul'un delilleri şunlardır:

Hz. Aişe'ye surelerin tertibi hakkında soru soran Irak'lı birisine verdiği cevapta "Ben henüz oyun oynayan bir kız çocuğu iken Hz. Muhammed'e Mekke'de "Bilakis kıyamet onlara vadedilen asıl saattir ve o saat daha belalı ve daha acıdır" (54Kamer suresi, 46) ayeti inmişti" demektedir.¹²

Hz. Aişe'nin sözünü ettiği ayetler, peygamberliğin (610) dördüncü (614) senesinde inmiştir. Hz. Aişe, bu sıralarda "ben oynayan bir kız çocuğu idim" dediğine ve o zamanki olayları ayrıntısıyla hatırladığına göre, bir iki yaşında değil, hiç olmazsa beş altı yaşında olması gerekir. Mekke Dönemi 13 yıl olduğuna ve bu ayetler peygamberliğin 4. yılında geldiğine ve Hz Aişe ile evlilik Hicret'ten bir veya iki yıl sonra (623) olduğuna göre, onun Hz. Peygamber ile evlendiği zaman en azından 14-15 yaşında olmalıdır. Hz. Aişe'nin bu sırada 7-8 veya 9 yaşlarında olduğunu varsaysak bile, bu durumda 17 veya 18 yaşını doldurmuş olduğu ve kendisinin de peygamberlikten 2-3 yıl önce dünyaya geldiği görülür.¹³

b) 3034- "Âişe r.a. anlatıyor: Annem ve babam İslâm dînine girerlerken, onların yaptıklarına ve davranışlarına kesinlikle benim aklım eriyordu. Gün geçmez ki, Resûlullah s.a. sabah akşam bize gelmiş olmasın. Müslümanların başındaki belâ artmaya başlayınca özgürce

⁶ Tirmizî, 9. Nikah 19, no: 1109, III. 418) Erul, s.638-639.

⁷ (Bkz. Özeydin Abdülkerim, DİA. Arap maddesi, III. 321.) Erul, s.641.

⁸ (Abbas Mahmud el-Akkâd'dan naklen Ruqaiyyah Waris Maqsood, Hazrat A'ishah Saddiqah (R.A.A) A Study of Her Age at the Time of Her Marriage, s. 10, Birmingham-1996.) Erul, s.643

⁹ (R. W. Maqsood, s. 10, Hazrat A'ishah Saddiqah, s. 8 ve Muhammad Ali Lahori'nin Muhammad the Prophet, s. 229'dan naklen.) Erul, s.643

¹⁰ (Abbas Mahmud el-Akkâd'dan naklen Ruqaiyyah Waris Maqsood, Hazrat A'ishah Saddiqah (R.A.A) A Study of Her Age at the Time of Her Marriage, s. 10, Birmingham-1996.) Erul, s.643.

¹¹ (Şiblî Mevlana, Asr-ı Saadet, ter. Doğrul Ömer Rıza, II. 141. Merhum Doğrul, hem bu kitapta, hem de İslam Tarihi, Asr-ı Saadet adıyla Süleyman en-Nedvi'den terceme ettiği kıymetli eserde (V. 12-25) bu konuyu kendisi işlemiştir.) Erul, s.643.

¹² Buhari, 66. Fedailü'l-Kur'an 6. VI. 101.

¹³ Erul, s.643

Allah'a kulluk ve ibadet etmek için Ebû Bekir Habeş ülkesine hicret etmek üzere yola çıktı."¹⁴

Hiz. Aîşe'nin, anne ve babasını tanıdığı zamandan beri onları Müslüman bildiğine dair bu rivayet önemlidir. Bu rivayetin devamında Hiz. Aîşe, "Gün geçmiyordu ki, Rasullullah (s) her gün sabah ve akşam bize gelmiş olmasın..."¹⁵

Bir çocuğun ana ve babasını tanıması ve onların hangi dine bağlı olduklarını bilmesi için en azından 3-4'lü yaşlarda, hatta daha ileri bir yaşta olmalıdır. Hiz. Aîşe'nin de ana ve babasını tanıdığı ve hangi dine bağlı olduklarını bildiği zaman üç veya dört yaşında olması icab eder.¹⁶

Bu rivayette Hiz. Aîşe, Mekke döneminde Ebû Bekir ailesinin İslam'la irtibatını ve Habeşistan'a hicret (615) öncesini de hatırlamaktadır. Evlilik 623 veya 624 yılında gerçekleştiğine göre 4-5 yaşındaki çocuktan bunları hatırlamasını bekleyemeyiz. Eğer Hiz. Aîşe'nin hicret esnasında 8 yaşında olduğunu kabul etsek, Hiz. Ebû Bekir'in Habeşistan'a hicret etmeye niyet ettiği sıralarda onun daha doğmamış olduğunu kabul etmek zorunda oluruz. Oysa Hiz. Aîşe, hem ailesinin Müslüman olmasını, hem de hicret girişimlerini hatırlamaktadır.¹⁷

c) İlk siyer kitabı yazarlarından İbn İshak (699-768), İslam'a girenlerin listesini verip açıklamalar yaparken Hiz. Aîşe'nin adını, Habeşistan'a hicretten önce müslüman olanlar arasında zikretmektedir. (İbn İshak, Sire, s.124) Hicret (622) esnasında 8 yaşında olan bir çocuk, Habeşistan'a hicret (615) zamanında henüz doğmamıştır. İlk siyercilerden İbn Hişam (v.833) da aynı rivayeti aktarmıştır.¹⁸ Her iki eserde de İslam'a girenlerin isimleri, kronolojik esasa göre sıralanmıştır. Bu listelerin tanziminde İslam'a girişteki kıdemin esas alındığı açıktır.¹⁹

İbn Asakir (1105-1175), Muhacirlerin İslam'a ilk girenlerini sayarken, Hiz. Aîşe'yi bahsettiğimiz listeden çıkarmış, fakat bunu eksik yapmıştır. İbn İshak ve İbn Hişam, Hiz. Aîşe'yi ilk müslümanlar arasında sayarken onun bu sırada küçük yaşta olduğunu ifade için "Küçük olduğu halde Aîşe" veya "Aîşe bnt Ebibekr. O, bu günlerde küçüktü" diye kaydederler. İbn Asakir, "küçüklük" özelliğini Esmâ bint Ebibekir için kullanmıştır. Halbuki Esmâ, yaklaşık olarak 14-15 yaşlarında iken Hiz. Peygamber, İslam'ı getirmiştir. Muhtemelen, Esmâ, İslam'ı kabul ettiği sırada genç bir kızdı, yani küçük değildi. Küçük olan, ondan on yaş daha sonra dünyaya gelen Hiz. Aîşe'dir.²⁰

Bu rivayet de Hiz. Aîşe'nin Medine'ye hicret yılında on yedi yaşında olduğunu desteklemektedir. Belli ki İbn Asakir, Hiz. Aîşe'nin Hiz. Peygamberle evlenirken dokuz yaşında olduğunu ifade eden rivayetlerin etkisiyle İbn İshak ve İbn Hişam'ın bahsettiğimiz listelerini değiştirmeye kalkışmış ve bunu da yarım yapmıştır.

d) Siyer alimlerine göre Hiz. Esmâ, yüz yaşına kadar yaşadı, sonunda gözlerini kaybetti ve hicretin 73. yılında oğlu Abdullah b. ez-Zubeyr'in öldürülmesinden birkaç gece sonra Mekke'de vefat etmiştir.²¹

Hiz. Esmâ, üvey kız kardeşi olan Hiz. Aîşe'den on yaş büyüktü.²²

Hatta Zehebî'ye göre on kûsur yaş daha büyüktü.²³ Şu halde, Hiz. Esmâ'nın hicret esnasında 27 yaşında; Hiz. Aîşe'nin de ondan on yaş küçük olduğuna göre 17 yaşında olması icab eder.²⁴

¹⁴ Buhari, Kefalet 4, Menakıbü'l-Ensâr 45, Edeb 64, Salat 86; Müsned-i Ahmed 6/198 (Ahmet Tekin, Sünnetin Anlaşılmasına Doğru) <http://www.ahmettekin.net/?sunnatin-anlasilmasina-dogru-isimli-kitabimizdan-ornek-bazi-hadisler>,49.

¹⁵ Ahmed b. Hanbel, Musned, VI. 198; Buhari, Salat 86,1.122;Menakıbu'l-Ensâr 45, IV. 254.

¹⁶ Şiblî, Asr-ı Saadet, III. 264.

¹⁷ Erul, s.643.

¹⁸ İbn Hişam, es-Siretu'n Nebeviyye, I, s. 254,271.

¹⁹ Savaş, s.141; Erul, s.645.

²⁰ Savaş, s.141.

²¹ İbn Mende, Ma'rifetu's-Sahabe, Köprülü Kütüphanesi, Numara 242, varak: 195 b.; İbn Sa'd, Tabakât, VIII. 255; Hakim, Mustedrek, IV. 65; İbn Abdilberr, el- İstâb, IV. 234; el-Mes'udi, Murucu'z-Zeheb, II, 39; Yardım Ali, DîA, Esmâ maddesi, XI. 402-4.

²² Zehebî, Nubelâ, II. 289; İbn Asakir, (Tarihu Dimaşk) Teracimu'n-Nisa, Dimaşk 1982, s. 9,10,28.

²³ Zehebî, Nubelâ, II. 288.

²⁴ Doğrul Ömer Rıza, Asr-ı Saadet, II. 149.

Eğer Esmâ gerçekten Hz. Aîşe'den on yaş büyük ise, onun H. 73 yılında 100 yaşında vefat ettiği de doğru ise, yaşamış olması halinde Hz. Aîşe'nin aynı yıl 90 yaşında olması gerekirdi. Bu durumda H. 73'ün Miladi mukabili olan 695'ten 90'ı basitçe çıkarttığımız zaman, onun 605 senesinde doğmuş olması gerekir.

Dahası, iddia edildiği üzere, şayet Esmâ hicretten 27 sene önce doğmuş ise, Aîşe de 17 sene önce doğmuş olmalıdır. Dolayısıyla, genel olarak geleneğin kabul ettiği gibi, eğer Aîşe H. 2. yılda Hz. Peygamber'in evine gelin olarak girmişse, o bu evlilikte 9 yaşında değil, 19 yaşında olmalıdır.²⁵

e) Ünlü siyerci ve tarihçi İbn Cerîr et-Taberî'nin verdiği bilgilere göre Hz. Ebû Bekr İslam öncesi yaptığı iki evlilikten dört çocuğa sahip olmuştur. Abdullah ve Esmâ, Kuteyle bint Abduluzza'dan; Abdurrahman ile Aîşe ise Ummu Rûmân'dan doğmuştur. Bütün bu çocuklar İslam'ın zuhurundan önce (cahiliyye döneminde) doğmuşlardır.²⁶

H. Ebu Bekr'in tüm çocuklarının İslam'dan gelmeden dünyaya gelmiş olmaları gerçeği ve Mekke Dönemi'nin 13 yıl, Hicret'ten bir veya iki yıl sonra evliliğin gerçekleşmiş olması gerçeği Hz. Aîşe'nin yaşının 14'ten çok olduğunu göstermektedir.

Üstelik, Hz. Aîşe'nin, İslam'ın zuhurundan hemen önce doğduğu da ifade edilmemiştir. Taberî, onun doğumundan bahsederken "cahiliyye günlerinde" şeklinde söz eder ki, bunun tam olarak cahiliyye döneminin sonu olduğu da iddia edilemez. Şu halde, şayet Hz. Aîşe cahiliyye döneminin sonundan bir yıl önce doğmuş olsa, evlendiği tarihte pekala 15 yaşında olmalıdır.

f) Hz. Ebu Bekr, Ummu Rûmân ile 28 yaşındayken evlendi. Öyleyse, onların çocukları olan Abdurrahman ile Aîşe'nin evliliğin ilk 4-5. yıllarında doğduklarını farzederek (onun doğum kontrolü yapmadığını ve çocuklarını kendisinin emzirdiğini varsayarak), pekala bu, Aîşe'nin doğduğunda Ebu Bekr'in 32-33 yaşlarında olduğu anlamına gelebilir. Hz. Peygamberin, Ebu Bekr'den iki yaş daha büyük olduğu bilindiğine göre, o sırada o 34-35 yaşlarında olmalıdır.

Şimdi biz, peygamberliğin ona kırk yaşında verildiğini bildiğimize göre, bir kez daha Hz. Aîşe'nin peygamberlikten 5-6 yıl önce, yani 605 yılında doğmuş olması, evlendiğinde de 9 yaşında değil, 19 yaşında olması gerektiği sonucuna varırız. Erul, 646

Öyle anlaşılıyor ki, Hz. Aîşe dışarıdan alınıp, artık evlendiği haber verildiğinde arkadaşlarıyla birlikte salıncakta sallanmaktaydı. "Salıncakta oyun oynaması" ifadesi onun küçük bir çocuk olduğunu gösteren bir işaret olarak alınmaktadır. Oysa bu, sadece bir iddia olmaktan öte geçmez. Bahçesinde, avlusunda güzel bir salıncığı olan her aile bilir ki, gençler orada sık sık toplanır ve orada konuşurlarken salıncakla oynayarak hoşça vakit geçirirler. Dolayısıyla Hz. Aîşe de, genç kız arkadaşlarıyla bahçede dinlenmekteydi denilebilir.²⁷

g) Birçok tarihçi, Hz. Aîşe'nin 67 yaşında vefat ettiği hususunda hemfikirdir. Üstelik Hz. Aîşe'nin kızkardeşi Esmâ'nın torunu Hışam b. Urve (ö. 763), onun vefat tarihini H. 50/M. 672 olarak vermektedir. Yine biyografi otoritesi olan Halife İbnu'l-Hayyât el-Ufûrî (ö. 854) ve Ahmed b. Hanbel de bize Hz. Aîşe'nin H. 50/M. 672'de son nefesini verdiğini söylemektedirler.²⁸

Bu tarihin ne denli önemli olduğu tahmin edilemez. Eğer Hz. Aîşe H. 50/M. 672'de 67 yaşında idiyse, 622'deki hicret esnasında 17 yaşında (ve 605'de doğmuş) olmalıdır. Bu da tekrar bizi, onun evlendiği zaman 9 yaşında değil, 19 yaşında olduğu sonucuna götürür. ²⁹

Şu halde, nasıl oluyor da, Buhari, Müslim, Ebu Davud, Nesâî, ve İbn Mâce gibi hadis koleksiyonlarının hepsi, Hz. Aîşe'nin nişanlandığında 6 yaşında, kocasının evinde yaşamaya başladığında ise 9 yaşında olduğunu rivayet ediyorlar?

Onların bunu ifade etmede Hışam'ın rivayetini kullandıkları gözüküyor. Oysa, Hışam bu bilgiyi Esmâ'nın oğlu olan, babası Urve'den almış olsa da, bu rivayet tamamen kabul edilemez. Accûrî, Ukaylî, Ebu'l-Esved ve Mâlik gibi birçok alimler işaret etmişlerdir ki, Hışam'ın Hz. Aîşe ile

²⁵ (R. W. Maqsood, Hazrat A'ishah Saddiqah, s. 11.) Erul, s.644; Savaş, s.140.

²⁶ (Taberî, Tarih, III. 426) Erul, 645.

²⁷ (R. W. Maqsood, Hazrat A'ishah Saddiqah, s. 16) Erul, 646.

²⁸ R. W. Maqsood, Hazrat A'ishah Saddiqah, s. 16; Zehebî, Nubela, II. 192.

²⁹ Erul, 647.

ilgili olarak babasından rivayet ettiği hiçbir rivayete İrak orijinli olduğu gerekçesiyle güvenilemez. Güvenilir hadis kitapları olan Sahih'lerdeki Aişe'nin nikahı hakkında kaynağı bizzat kendisi olan rivayetler bile isnadlardaki ravilerin tamamen Basra'lı ve Kufe'li unsurlardan oluştuğu için şüphelidir.

Yakub b. Ebî Şeybe, İbn Hirâş ve Mâlik, aynı şekilde Accûrî, Ukaylî, Ebu'l-Esved gibi alimlerin hepsi Hişam'ın Irak kaynaklı rivayetlerinin geçersiz ve güvenilmez olduğunu zikrederler.³⁰ Gerekçesi ise, bu rivayetlerin Medineliler tarafından hiç bilinmiyor olması şeklindeki çok ciddi itirazdır.

h) Siyer (İslam Tarihi) kitaplarına göre, Hz. Aişe Hz. Peygamber'den önce ilk önce Cübeyr bin Mut'im bin Adiyy'le sözlenmiş, daha sonra dini nedenlerle Cübeyr'in ailesinin Cübeyr'e baskısı üzerine iki ailenin kararıyla ayrılmışlardır. Zira Cübeyr'in ailesi, oğulları Müslümanlığa ikna edilir endişesini taşımaktaydı. Hz. Aişe, Peygamberimizle nişanlanmadan önce, Mutim b. Adi'nin oğlu Cübeyr b. Mutim (Cübeyr'in yaşı 19)'le nişanlanmıştır. Demek ki Hz. Aişe, Hz. Muhammed'le nişanlanmadan önce, içinde yaşadığı toplumun geleneklerine göre nişan takılacak çağa gelmiş bir genç kızdır.

ı) Hz. Peygamber'in kızı Fatıma, Hz. Muhammed 35 yaşındayken ve Kabe'nin tamir edildiği sene dünyaya gelmişti ve Hz. Aişe'den beş yaş kadar büyüktü.³¹ Şu halde Hz. Aişe'nin Hz. Peygamber'e ilk vahylerin geldiği yıl doğmuş olması, hicret esnasında yaklaşık 13, evlendiği tarihte ise 14-15 yaşında olması gerekir. İbn Hacer, aynı kitapta ³² peygamberlikten bir yıl önce dünyaya geldiğini ifade eder.

B- MANTIKİ VE VAHYİ TEMELLER

3- Hz Aişe'yle Evliliğin Mantıksal Temelleri

ı) **MANTIK:** Diğer taraftan o gün koşullarda, İslam'a ve Hz. Peygamber'e düşman olanlar, karıştıklıklarını ortaya koymak için her türlü sözlü ve fiili tacizden geri durmazlarken evlilik yaşını kınama konusu olmamıştır.

Rasulullah (sav) döneminin medyası, o günün hiciv şairleridir. Rasulullah da dost-düşman herkesin gözünün üzerinde olduğu meydanda bir insandır. Eğer bu konuda örfe uygun olmayan bir şey söz konusu olsaydı, kesinlikle hicv ederlerdi.

Hz. Aişe'nin Hz. Peygamber'le evliliği 9 yıl sürmüştür. Hz. Aişe, Hz. Peygamber'i en yakından tanıyan ve getirdiği mesajı kadın - erkek herkese en doğru biçimde ulaştırmaya çalışan, anlaşmazlıklarda sık sık devreye giren ve bilgisine güvenilen, bir otorite gibi belgeli konuşan insan olmuştur. Hz. Aişe, Hz. Ebû Bekr, Hz. Osman devirlerinde, çok önemli konular karar verecek ve çok ünlü insanlar hakkında tenkitlerde bulunacak derecede bilgili ve yetkin biri idi. ³³ Yoksa o bbu bilgiyi çocukluk (sabavet) devri diye iddia edilen dokuz sene içinde mi elde etmiştir? Bu itibarla Hz. Aişe'nin, Rasul-i Ekrem'e 18 yaşında evlendiğini ve O'nunla 27 yaşına kadar yaşadığını göstermektedir.

4- Hz Aişe'yle Evliliğin Meşru – Vahye Dayalı Kur'anî Temelleri

KUR'AN: Kur'an'da evlilik için hukuki ehliyet yaşı olarak 'rüşt (reşitlik) çağı' işaret edilmiştir. (Bkz. 4Nisa/6) Hz. Peygamber, vahye, Kur'an'daki ilkelere ve değerlere uyma konusunda diğer insanlardan çok daha fazla duyarlı idi. Allah da, Kur'an'da bunu emrediyordu.

³⁰ Zehebi, Nubelâ, VI. 46; Mîzânü'l-İ'tidâl, V. 426-7, no: 9233.

³¹ İbn Sa'd, Tabakat, VIII. 26; İbn Hacer, İsâbe, IV. 377.

³² İbn Hacer, İsâbe, IV. 377.

³³ Bu hususta birçok örneği görmek için bkz: Zerkeşî, Hz. Aişe'nin Sahabeye Yönelttiği Eleştiriler, çev. Bünyamin Erul, Kitabiyat, Ankara-2000.

“Evlilik (nikah) çağına gelinceye kadar yetimleri gözetip deneyin. Eğer onlarda rüşta (reşit olmaya) dair kanaatiniz oluşursa, vakit geçirmeden mallarını kendilerine verin...” (4Nisa: 6)

TARİHTE ERKEN YAŞTA Kİ EVLİLİKLERE DAİR AKADEMİK GÖRÜŞLER

Geçmişte, 100 yıl öncesinde bile erken yaşta evlilikler yaygındı. 7 ve 10 yaşındaki evlilikler bile yasal görülüyordu. Bu konudan söz eden akademik makalelerde şu bilgilere yer verilmiştir.

1. Professor of history Margaret Wade Labarge:

“It needs to be remembered that many Medieval widows were not old, Important heiresses were often married between the ages of 5 and 10 and might find themselves widowed while still in their teens.” [A Medieval Miscellany By Margaret Wade Labarge page 52]

2. Professor Richard Wortley and Professor Stephen Smallbone, both of whom state that prior to the 1900s girls married very young:

“In Medieval and early modern European societies, the age of marriage remained low, with documented cases of brides as young as seven years, although marriages were typically not consummated until the girl reached puberty (Bullough 2004). Shakespeare’s Juliet was just 13, and there is no hint in the play that this was considered to be exceptional. The situation was similar on the other side of the Atlantic; Bullough reports the case in 1689 of a nine-year-old bride in Virginia. At the start of the nineteenth century in England, it was legal to have sex with a 10 year-old girl.” [Internet Child Pornography: Causes, Investigation, and Prevention By Richard Wortley, Stephen Smallbon page 10]

3. In the book, ‘Sex and Society’:

“Until the late 20th century U.S. age of consent laws specifically names males as perpetrators and females as victims. Following English law, in which the age was set at 12 in 1275 and lowered to 10 in 1576, ages of consent in the American colonies were generally set at 10 or 12. The laws protected female virginity, which at the time was considered a valuable commodity until marriage. The theft of a girl’s chastity was seen as a property crime against her father and future husband. If two people were married and had sex, no matter what their age, no crime was committed because a woman was her husband’s property. In practice, too, the consent laws only protected white females, as many non-white females were enslaved or otherwise discriminated against by the legal system.” [Sex and Society, Volume 1 page 54]

4. Richard A. Posner is chief judge of the U.S court of appeals, Seventh Circuit Chicago. Katherine B. Silbaugh is associate Professor at Boston University School of Law, they say that before the 1900s age of consent was ten years old:

“The law governing the age of consent has changed dramatically in the United States during this century. Most states codified a statutory age of consent during the nineteenth century, and the usual age was ten years.” [A Guide to America’s Sex Laws by Richard A. Posner & Katharine B. Silbaugh page 44]

5. The Scottish Law prior to 1900s by Sir John Comyns and Stewart Kyd:

“By the law of Scotland, a woman cannot contrabere sponsalia before her age of seven years. 1 Rol. 343. I. 20. But by common law, persons may marry at any age. Co. Lit. 33. And upon such

marriage the wife shall be endowed, if she attain the age of nine years, of what whatsoever age her husband be; but not before the age of nine years. Co. L. 33. A.” [Sir John Comyns, Stewart Kyd A Digest of the Laws of England, Volume 2, page 73]

6. Professor of Sociology Anthony Joseph Paul Cortese says that a 50 year old man being with a girl under 10 (being intimate) Under United States law was legal until the mid 1960s:

“In 1962, the American Law Institute recommended that the legal age of consent to sex- that is, the age below which sex is defined as statutory rape- be dropped in every state to age 10 (Katchadourian and Lund 1972: 439). In fact, until the mid 1960s, the legal age of consent in Delaware was 7 (Kling, 1965: 216). So a 50 year old man could legally have sexual intercourse with a 7 year old boy or girl.” [Opposing Hate Speech By Professor of Sociology Anthony Joseph Paul Cortese page 85]

7. Maureen Dabbagh is a writer and author. Born in Michigan, she serves as a Virginia Supreme Court Family Mediator, she echoes the same statements as previous authors:

“...the nineteenth century, the minimum age of consent for sexual intercourse in most American states was 10 years. In Delaware it was only 7 years.” [Parental Kidnapping in America: An Historical and Cultural Analysis By Maureen Dabbagh Page 128]

8. Mike A. Males is an American sociologist who writes from a pro youth rights perspective. Males is a professor at the University of California, he writes:

“These early laws specified that a girl consenting to sex had to be at least 10 to 12 years old in most states, with a few specifying ages as old as 14 or 16. In Delaware, the age of consent was seven, based on ancient English laws setting the age squire.” [Teenage Sex and Pregnancy: Modern Myths, Unsexy Realities By Mike A. Males page 40]

9. Arthur Siccan Author of the Book: ‘What’s Wrong in America: A Look at Troublesome Issues in Our Country’, goes in a lot of detail on the issue of marriage at earlier times:

“Traditionally, across the globe, the age of consent for sexual union was a matter for the family to decide, or a tribal custom. In most cases, this coincided with signs of puberty, menstruation for a woman and pubic hair for a man.

Sir Edward Coke in 17th century England ‘made it clear that the marriage of girls under 12 was normal, and the age at which a girl who was a wife was eligible for a dower from her husband’s estate was 9. The American colonies followed the English tradition, and the law was more of a guide. For example Mary Hathaway of Virginia, was only 9 when she was married to William Williams.

Portugal, Spain, Denmark and the Swiss canons, initially set the age of consent at 10-12 years and then raised it to between 13 and 16 years in the second half of the 19th century. Historically, the English common law set the age of consent to range from 10- 12. In the United States, by the 1880s, most states set the age of consent at 10-12, and in one state Delaware, the age of consent was only 7. Social and resulting legal attitudes toward the appropriate age of consent have drifted upwards in modern times. For example while ages from 10 to 13 were typically acceptable in Western countries during the mid-19th century, the end of the 19th century and beginning of the 20th century were marked by changing.

I believe that a lot of our current mores come from reluctance to let our children mature mentally as quickly as our bodies do. Keep in mind that not all societies share Western mores. And to my surprise, until the latter part of the 19th Century, Children in the Western nations were engaged and married at a much earlier age. The trend to give children more time to mature is relatively new.

In his book, *The Emphatic civilization*, (Penguin, NY, 200) Jeremy Rifkin points out that the concept of adolescence only emerged during the last decade of the nineteenth century and the first three decades of the twentieth century. Society started to think of childhood as extending beyond puberty, into the later teenage years. Before that, children were considered to graduate into adulthood with the onset of puberty." [What's Wrong in America: A Look at Troublesome Issues in Our Country By Arthur Siccan]

10. The 'American Bar Association' Journal [August 1996]:

"1275 English common law criminalizes statutory rape- sex between a man and a woman below the age of consent, which was first set at 12 years. 1576 Common Law age of consent lowered to 10 years. 1700s-1800s Statutory rape at common law adopted in the united states. States set the age of consent at 10 or 12 years." [ABA [American Bar Association] Journal Aug 1996 page 87]

11. Sinikka Elliott:

"The statutes governing the minimum age under which sex cannot be legally consensual, and laws concerning marriage and workers rights, were modified to reflect these changing discourses around childhood. Age of sexual consent, for example, rose from 7 during colonial times to 10, 12, and eventually as high as 14 during the eighteenth centuries. By the late 1800s, the average age of consent in the United States was 14. Across the nation, however the age of consent was raised slowly, unevenly, and with great reluctance." [Not My Kid: What Parents Believe about the Sex Lives of Their Teenagers By Sinikka Elliott page 14-15]

12. Susan M. Ross:

"According to British common law during the colonial period, the age of consent was seven. Today we are astounded that girls of this age were assumed to know enough about sex (or about sin) to make such a decision competently." [American Families Past and Present: Social Perspectives on Transformations by Susan M. Ross page 40]

13. Carolyn Cocca:

"At what age is a person capable of making and informed decision about whether or not to engage in sex? Would it be 7, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, or 21? Over the last 300 years, all the ages listed above were thought to be that magic age at which one could make such a decision, and all the ages listed above have, at various times, been inscribed into law as the age of consent to sex." [Adolescent Sexuality: A Historical Handbook and Guide by Carolyn Cocca page 15]

14. Merrill D. Smith says that the age which a girl could marry was 10 to 13 in most societies:

"To that end, from ancient times to the present, many societies have acted to try to safeguard children from rape and other forms of sexual degradation, though they might define sexual

degradation differently from era to era and from place to place. One way societies have tried to protect young girls is through laws that designate a statutory age of consent. Such laws prohibit men from having sexual relations with females under a specified age on legal theory that they are too young and immature to make informed decision and, therefore, are incapable of giving a legal consent. Historically, the age of consent was set at 10 or 13 years, depending on the era and the culture, and tended to coincide with female puberty, which was also the age at which a female could marry without parental permission.” [Encyclopedia of Rape by Merril D. Smith page 40]

15. Melissa Hope Ditmore:

“United States, the age of consent was much lower. For example, in New York, the age of consent was ten years until 1885. After 1885, age of consent laws changed around the country, reaching 16 in New York in 1889 and 18 in 1895. Prior to these changes the age of consent in most places in the United States was 10 or 12 years.” [Prostitution and Sex Work By Melissa Hope Ditmore page xxi [Introduction]]

16. Caryn Neumann:

“Historically the age of consent was set somewhere between 10 and 13 years, depending on the Era and the culture, and tending to coincide with female puberty. In modern United States, the age of consent ranges from 14 – 18 years with 16 years as the standard.” [Sexual Crime: A Reference Handbook By Caryn Neumann page 17]

17. Martha Rosenthal:

“During colonial times in the United States, the age of consent was 10 (except in Delaware, where the age of consent was 7).” [Human Sexuality: From Cells to Society, [1st ed.: From Cells to Society] By Martha Rosenthal page 422]

18. Paula S. Fass:

“Age of consent laws rose from as low as ten to between thirteen (France 1863) AND SIXTEEN (England and Wales 1885).” [The Routledge History of Childhood in the Western World by Paula S. Fass page 235]

19. Edward J. Wood says that Thomas Lord Berkley was contracted to a girl who was at the time 7 years old and were to consummate the marriage 4 years later, but due to illness the marriage was consummated the following year:

“Thomas, Lord Berkeley, was contracted to Margaret, daughter of Gerald Warren, Lord Lisle, in the forty-first year of Edward III.; and by reason of her tender age- she was then only about seven years old- it was arranged that she should remain with her father for four years; but sickness happening in the family, they were married in the November following.” [Edward J. Wood, The wedding day in all ages and countries (1869) page 209 – 210]

<https://discover-the-truth.com/2013/09/09/age-of-consent-in-european-american-history/>
<http://islam-misconceptions.blogspot.com.tr/2017/04/muhammad-married-9-year-old-girl.html>

TROPİK İKLİMİN ERGENLİĞE ETKİSİ

Tropikal iklimin erken yaşta ergenliğe ulaşmada etkisi konusunda yapılan bilimsel çalışmalar:

Age of Puberty in Tropics
<http://www.bmj.com/content/1/4645/85?tab=citation>

• Eruption of Permanent Dentition and Menarche of American Children Living in the Tropics
https://www.jstor.org/stable/41448764?seq=1#page_scan_tab_contents

• Menarche and Menstrual Type
<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1471-0528.1933.tb05678.x/abstract>

• Age at Menarche: Genetic and Environmental Influences
<http://wurtmanlab.mit.edu/static/pdf/97.pdf>

BATIDA ÇOCUK EVLİLİKLERİ

Roma İmparatorluğu döneminde çocuk yaştaki evlilikler bir istisna değil olağan bir durumdu.

SONUÇ

Allah'ın nebisi ve elçisi (resul) Muhammed (as), Kur'an'ı en doğru anlayan ve ona en iyi uyan insan idi. Kur'an'da evlilik yaşı olarak Nisa, 4/6'da rüşt (reşit olma) çağı işaret edilmiştir. Kendisine vahyedileni izlemekle sorumlu Allah'ın Elçisi (En'am, 6/50), Hz. Aişe'yle, elbette rüştünü ispat edince evlenmiştir. Rüşt çağı, yalnızca biyolojik çağın başladığı sınır (ergenlik) değil, haklarını ve görevlerini bilen zihinsel erginlik (olgunluk) yaşıdır.

Diğer taraftan eş sayısı konusunda Nebi'ye bir ayrıcalık tanınmamıştır. Tam tersine Ahzab, 33/52'yle evlilikte eş sayısı sınırlanmıştır. 4'le sınırlayan ayet gelince de diğer eşlerle fiili bir eşlik değil hukuki bir eşlik sürdürülmüştür.³⁴

Kaynakça:

Prof. Bünyamin Erul, Hz. Aişe Kaç Yaşında Evlendi, Dokuz Mu, On Dokuz Mu?, İslami Araştırmalar Dergisi, c.19, sayı 4, 2006

(<http://www.islamiarastirmalar.com/upload/pdf/9fa41feb22eca21.pdf>)

Doç. Rıza Savaş, Hz. Aişenin Evlenme Yaşı ile İlgili Farklı Bir Yaklaşım, Dicle Üniversitesi, İlahiyat Fak. Dergisi, sayı IX, 1995. (http://isamveri.org/pdfdrgr/D00036/1995_9/1995_9_SAVASR.pdf)

Doç. Mehmet Azimli, Siyeri Farklı Okumak, Ankara Okulu Yayınları, 2010, Ankara.

26.06.2013
Hazırlayan: Turgut ÇİFTÇİ

³⁴ Mehmet Azimli, Siyeri Farklı Okumak, s.423-432.

